

HET GELOOF OVERBRENGEN

Naar de school van onze zoon

Carlo Acutis

**Antonia Salzano
Andrea Acutis**

HET GELOOF OVERBRENGEN

Naar de school van onze zoon

Carlo Acutis

Interview door
Giorgio Maria Carbone O.P.

© 2025, Edizioni Studio Domenicano
Via dell'Osservanza 72, 40136 Bologna, Italia
www.edizionistudiodomenicano.it
© Carmelitana, Gent (www.carmelitana.be)
ISBN: 9789079292110
Wettelijk Depot: D/2025/0770/04
NUR: 707
Vormgeving: Press Point.be, Kluisbergen
Vertaald door Christiane Meuwissen
Druk: Graphius

Inhoud

1	Het geloof overbrengen: is dat niet overdreven?	9
2	De plaats van het Woord van God in een dag van Carlo	16
3	De openbaring van God doorheen de schepping	17
4	Het geloof: een echte verandering in het bestaan?	19
5	De tekens van heiligheid bij Carlo	20
6	Hoe spreekt een jonge heilige over heilige dingen?	23
7	De les van Carlo aan zijn ouders	24
8	Wat vragen in het gebed?	25
9	Een geloof zonder toegevingen	27
10	De methode van Carlo om het geloof over te brengen	30
11	Was Carlo voorbestemd voor het geloof?	31
12	De dood van Carlo: tussen verdriet en sereniteit	33
13	De stem van Carlo in het geheugen	36

14	Geloof en vriendschap: het gebed voor de vrienden	38
15	Het geloof, 'het zijn' en 'het hebben'	40
16	Het overbrengen van het geloof tijdens de eerste jaren van het leven van Carlo	42
17	Het geloof bezitten dankzij Carlo: een concrete bekering	45
18	Een levensprogramma	47
19	Christelijke onthechting of misprijzen?	61
20	Zijn geloof beleven door de naastenliefde	62
21	Het geloof ten opzichte van het lijden van onschuldigen	72
22	De christelijke zin van pijn en lijden	75
23	Het gebed van Carlo	78
24	De wapens van Carlo: de rozenkrans en de Eucharistie	85
25	Woorden van Carlo over de Eucharistie	87
26	Een fascinatie voor de transsubstantiatie	100
27	De dagelijkse Mis, een concrete manier om zijn geloof te beleven	104
28	Carlo en de zes andere sacramenten	114
29	Een aanstekelijk en enthousiast geloof	119

30	De deelname van de ouders aan de weg van het geloof van Carlo	125
31	Een aanstekelijk geloof	135
32	Voortdurende heiliging	138
33	De menselijke deugden van Carlo in zijn dagelijks leven	140
34	De toorn van God	145
35	Het geloof in de hel	148
36	Het tijdverdrijf van Carlo	150
37	Carlo als catechist	154
38	Gehoorzaamheid en vrijheid: een tegenstrijdigheid voor Carlo?	156
39	Een referentiekader voor een gezonde opvoeding	161
40	Het huwelijk, fundamenteel element van het opvoedingsproces?	169
41	Een bijzonder opvoedingsmodel?	174
42	Raadgevingen van de ouders voor de christelijke opvoeding van het kind	177
	Auteurs	185

1

Het geloof overbrengen: is dat niet overdreven?

‘Het geloof overbrengen’ aan de jonge generatie is de titel die wij gekozen hebben om deze bladzijden te schrijven. Ik begin met een provocatie. Jezus heeft gezegd: ‘Niemand komt tot Mij, tenzij de Vader die Mij gezonden heeft hem naar Mij toetrekt’ (Joh. 6,44). Het feit Christus te volgen – dat de essentie van het geloof is – komt van het initiatief van de Eeuwige Vader. Lijkt het dan niet overdreven dat wij het geloof willen verkondigen?

De uitdrukking ‘het geloof overbrengen’ vereist ook volgens ons enige verduidelijking. Onze eerste opdracht is niet het geloof verkondigen, maar wel het oprecht beleven.

Wij zijn vóór alles gelovigen: leerlingen die luisteren. Wij volgen de weg van Christus en wij trachten vooral in gemeenschap met Hem te leven. Dus, indien wij trouw zijn aan Christus, zullen wij ook Zijn getuigen zijn en bijna spontaan het geloof verkondigen.

Jezus vraagt aan Zijn leerlingen: ‘En gij, wie zegt gij dat Ik ben? Wie ben Ik voor u? (Mt. 16,15). Ons geloof is oorspronkelijk een persoonlijke ontmoeting met Jezus, door het feit dat wij

vandaag, en elke dag opnieuw, persoonlijk antwoorden op deze vraag, die Jezus aan de twaalf gesteld heeft. En zelfs indien wij niet dezelfde woorden als Petrus gebruiken – ‘Gij zijt Christus, de Zoon van de levende God!’ (Mt. 16,16) – is het toch essentieel om te antwoorden: ‘Gij, Jezus, Gij zijt de Heer, Gij zijt God. Ik hou van U. Ik dank U.

Terwijl wij ons geloof concreet beleven in het gewone van elke dag – een eenvoudig middel is samen te bidden in het gezin – worden wij ‘het licht van de wereld’ (Mt. 5,14). Dit betekent dat wat God ons zelf openbaart, duidelijk begint te worden in ons dagelijks leven. En wij worden ook, om verder te gaan met de woorden van Matteüs 5,13, ‘het zout van de aarde’. Zo begint de kennis die God ons toegezegd heeft over Zichzelf en over de gehele schepping, smaak te geven aan iedere realiteit.

‘Zout en licht zijn’ is ook een beeld dat onze rol als ouders duidelijk maakt: al samenwerkend met God, Diegene die leven geeft, voeden wij de kinderen op. En steeds verder samenwerkend met God, begeleiden wij hen naar het leven in gemeenschap met Hem. Onze kinderen zijn niet ons bezit, zij behoren ons niet toe, ze zijn van God, Die ze ons toevertrouwt opdat wij hen laten opgroeien tot volwassenen in het geloofsleven. En het eerste dat kinderen zien, zelfs als ze nog heel klein zijn, is of wij coherent zijn met dat wat wij geloven. En als het kind sommige tegenstrijdigheden ontdekt, maakt het onmiddellijk daaromtrent een opmerking aan zijn ouders. Het is uiteraard niet gemakkelijk om in overeenstemming met zijn geloof te leven. Maar alles wat stevig en schoon is, vraagt een constante inspanning en een permanent engagement. Moedig, zonder op te geven, vertrouwen wij op God, in de zekerheid dat Hij almachtig is en Zijn genade mateloos.

In de vraag die u ons gesteld hebt, hebt u Joh. 6,44 geciteerd: 'Niemand komt tot Mij, tenzij de Vader die Mij gezonden heeft, hem tot Zich heeft getrokken.' Wij moeten hier twee aspecten onderscheiden. Het initiatief van de Vader: het is de Vader die ons uitnodigt te geloven. En de oproep tot het geloof is als iets dat ons aantrekt.

Het geloof – zoals alle goddelijke deugden – is een geschenk dat komt van God. Geloven betekent aannemen wat God kent van Zichzelf en van het geschapene. Het betekent deelnemen aan zijn kennis; de liefde voor zichzelf en voor de schepping vloeit daaruit voort. Alleen God kan het geloof schenken, en deze gift wordt geschonken aan iedereen. Het drama is dat velen het weigeren, er niet van genieten, of zich zelfs niet bewust zijn van het geschenk voor hen bestemd.

God roept alle mensen tot het geloof. Geroepen zijn tot het geloof betekent dat God in ons verstand hetzelfde inzicht laat binnendringen als God alles ziet: op dezelfde manier zoals God ons schept, roept Hij ons tot het geloof en tot het leven in gemeenschap met Hem. Voor ons bestaat de oproep tot geloof erin: getrokken zijn tot, gefascineerd door, geraakt door de barmhartige liefde van de Vader, die Zich openbaart in het leven en het aangezicht van Christus.

De apostel Paulus erkent bijvoorbeeld openlijk: 'Ikzelf werd gegrepen door Christus Jezus' (Fil. 3,12). Of mijn verstand aangetrokken werd door God, die Zichzelf aan mij openbaart, of het een geloof is dat bekomen is door werken: het is altijd een antwoord op het ontdekken van de liefde van Christus.

Vele ouders denken dat het geloof overbrengen een onmogelijke opdracht is, een utopie. Indien wij naar de wereld kijken waarin wij leven, dan lijkt deze de tegenovergestelde richting uit te gaan van het Evangelie. Het lijkt een reden om ontmoedigd te worden: zeker wanneer wij enkel rekenen op eigen kracht zonder ons naar God te richten om Hem hulp te vragen, dan zal het resultaat verre van geslaagd zijn. Onze beperktheden en onze mislukkingen moeten ons niet ontgoochelen; wij moeten vooruitgaan in de zekerheid dat bij God alles mogelijk is. Vragen wij hulp aan Jezus. Wij weten dat het geloof overbrengen een bovennatuurlijke onderneming is, die bovennatuurlijke middelen vereist. God houdt persoonlijk van ons; Hij weet wat wij nodig hebben. Putten wij gulzig uit Zijn schatten en ontvangen wij de Schepper van de genade zelf, Hij die Zich aan ons geeft in de Heilige Eucharistie.

De kosmos heeft zijn oorsprong in de Eucharistie, *vooreerst* als doel, *uiteindelijk* als vervulling, in de volheid der tijden. Paus Franciscus zegt het als volgt in de encycliek *Laudato sí*: 'De Heer heeft ons in het mysterie van de Menswording willen bereiken in onze innerlijkheid via een stukje materie. Niet vanuit de hoogte, maar binnen in ons, opdat wij Hem zouden kunnen ontmoeten in onszelf. In de Eucharistie is die volheid reeds bereikt.'¹ Van bij de aanvang waren de mensen één en geleid naar de Eucharistie. De zonde heeft het eucharistisch plan van God *onderbroken*, maar zonder het te *verbreken*. In het ganse universum, in de orde en de harmonie, heeft de mens de Eucharistie als referentiepunt. De dimensie is kosmisch en wij kunnen niet de geweldige rijkdom en de verscheidenheid van het universum begrijpen indien we abstractie maken

1 FRANCISCUS, *Encycliek Laudato sí*, 2015, § 236.

van de Eucharistie. Elk gezin dat leeft en zich voedt met de Eucharistie adopteert Jezus op een symbolische wijze en nodigt Hem uit om in hun woning te leven. Voor dit gezin wordt de Eucharistie de snelweg naar de hemel.

De Eucharistie onthult en vervolmaakt de redenen van ons bestaan. Ja, zij is het mysterie van het geloof, maar ook de reden van het geloof, het wonderbare milieu van het geloof, de essentie van het geloof, de samenvatting van het geloof, de hoop en de liefde. Dat kan vreemd lijken, maar de Eucharistie heeft geen specifieke plaats, want als zij er één had, zou er altijd iets zijn dat haar zou beperken. Indien haar een plaats was toegewezen, zou dat betekenen dat zij een bepaalde ruimte zou innemen, in een welbepaalde omgeving. De Eucharistie heeft geen bepaalde ruimte, omdat zij het Leven is, en haar plaats is dus overal; zij is het alles. In het alles, het geheel, weet zij zich te ontplooiën in heel haar realiteit en functioneren. Dit alles is het bestaande zoals het zich voorstelt, in zijn essentie, die men kan ontdekken en grijpen, en in zijn mysterie, dat aanwezig blijft. In dat alles oefent de Eucharistie haar suprematie uit, die echter geen overheersen is. Haar natuurlijke habitat is het leven. Welke zijn de materiële werken die op haar betrekking hebben? Wat bedoelt men hier met materiële werken? Het geheel van structuren die iets met haar te maken hebben, meer bepaald de plaatsen waar de Eucharistie haar gewone plaats heeft, zoals kerken en kapellen.

In dit verbond tussen mens en natuur vinden wij een interessante associatie van stof en vorm. Men komt hier bijna tot de intuïtie van Aristoteles. Jezus heeft het zo gewild. Het brood uit tarwe en de wijn van de rank zijn essentieel. Het plan van God sinds de schepping is duidelijk: de Eucharistie is reeds in

de gedachte van God. In het begin der tijden heeft God reeds gedacht aan de Eucharistie, toen Hij de elementen schiep die de tarwe en de wijnrank zouden bevatten. Wij kunnen stellen dat de Eucharistie reeds aanwezig was bij de schepping van het heelal, vooreerst als doel, vervolgens als vervulling. Ik zeg misschien dingen die mij overstijgen. De sterren die met honderdduizenden het firmament doorkruisen, de hemellichamen die het universum lijken in verwarring te brengen, de zwarte gaten die zoveel nieuwsgierigheid uitlokken en zoveel verwachting scheppen: dat alles is een teken dat het ontwerp en het plan van de Heer de Eucharistie op het oog hadden.

Ziedaar het geheim, het mysterie sinds eeuwen! De kerken, de tabernakels, de gewijde vaten zijn als de omfloerste stem van de kosmos, die zich laat horen; en deze moet geïnterpreteerd worden precies op deze wijze: deze materiële werken bevatten in zich alles wat men zich maar spiritueel en mysterieus kan bedenken. Zij vertonen zich aan ons als bouwstenen, of als marmer met goud of zilver, in eenvoudige of kunstzinnige realisaties, maar in werkelijkheid verwijzen ze naar de kosmos. Zij raken alle geheimen van het universum en herinneren aan het werk van God, die zeker tot doel had om ons de Eucharistie te schenken, die het centrum van alles is en het zou moeten zijn voor allen. Met zo'n kostbare realiteit voor ogen zou de Kerk – van de paus tot de laatste christen – altijd uitbundig moeten zingen van vreugde en enthousiasme, zich tot het uiterste moeten inspannen voor de verkondiging van de Eucharistie en in elke omstandigheid naar haar moeten verwijzen. Dit moet haar voornaamste gedachte zijn. De Eucharistie is het middelpunt van de tijden. De uren draaien rond haar en de tijd wordt erin gedoopt en wordt erdoor gevormd. Wat betekent dat? De christen die zijn eerste communie gedaan heeft en verder de

communie ontvangt, is geroepen om te beslissen met zijn volle verstand en zijn wil, of hij zijn hele leven stelt onder het teken van de Eucharistie, of hij zich volledig ten dienste stelt van de Eucharistie. De Eucharistie zou de toetssteen moeten worden van zijn gedachten, woorden en werken en een eenheid moeten vormen met al het overige. Het is het enige middel waardoor zijn bestaan een radicale verandering zou kunnen ondergaan, die hem toelaat zich een weg te banen tot het ware doel, dat de hemel is. Er moet in het gezin een unaniem akkoord zijn om de Eucharistie in het centrum van alles te plaatsen. Wanneer gezinnen deze keuze gemaakt hebben, zelfs al zijn ze weinig talrijk, kunnen ze de parochiegemeenschap beïnvloeden. En alles wat gebeurt en in het hart van het gezin binnenkomt, straalt op een bijzondere wijze. Indien de parochie wil functioneren en zich als een spiritueel centrum wil ontwikkelen, moet zij eucharistische gezinnen samenbrengen, die het gist zullen zijn en die het deeg, de gehele gemeenschap, zullen doen rijzen. Zo zullen de parochies steeds meer centra van aantrekkingskracht en dynamiek worden. De Missen, de preken, de biecht, de verschillende verenigingen zullen een nieuwe geest ademen, het gemeenschapsleven zal sterker worden: naar het voorbeeld van hetgeen de heilige Paulus schrijft in de *Handelingen van de Apostelen*, wanneer hij zegt: 'Zij waren één van hart en één van ziel'.

2

De plaats van het Woord van God in een dag van Carlo

Het geloof ontstaat uit hetgeen men hoort; en wat men hoort is het woord van Christus. Dus stel ik de vraag: zou men het niet gehoord hebben? Natuurlijk wel! De psalm zegt: 'Hun geluid heeft zich over de gehele aarde verspreid en hun woorden weerklonken tot aan de uiteinden der wereld' (Rom. 10,17-18).

Het geloof wordt geboren uit wat men hoort (fides ex auditu): het geloof gaat van mens tot mens door het luisteren naar het woord van God. En de apostel Paulus verwijst onmiddellijk naar de verkondiging. Maar vóór ik spreek over verkondiging, zou ik aan Antonia willen vragen welke plaats het woord van God had in de dag van Carlo.

Als klein kindje hield Carlo er reeds van de geïllustreerde kinderbijbel te lezen. Toen hij een beetje groter werd, mediteerde hij elke dag op één verhaal. Het gebeurde dat hij, om het goed te kunnen onthouden, het overschreef op een blad. Zo werd het zijn leidraad, zijn kompas voor de dag, de bron van zijn voortdurende meditatie. Carlo wist wat de kerk onderwees; hij wist wat God vandaag tot ons zegt door de traditie en de H. Schrift. Ik herinner mij een van de geweldige passages van *Dei Verbum*, de constitutie over de goddelijke openbaring van het

Tweede Vaticaanse Concilie: 'De heilige apostolische Traditie en de Heilige Schrift van het Oude en het Nieuwe Testament zijn dus als een spiegel, waarin de Kerk op haar aardse weg God beschouwt, van wie zij alles ontvangt, totdat zij wordt weggevoerd om Hem te zien zoals Hij is, van aangezicht tot aangezicht.'

3

De openbaring van God doorheen de schepping

De schepping is een middel, zelfs het eerste middel waarmee God tot ons spreekt. Openbaart Hij op die manier iets van Zichzelf aan de mens, Antonia?

Zeker. Men spreekt inderdaad van de kosmische openbaring. Dat is de openbaring die God schenkt aan alle mensen, zelfs vóór en onafhankelijk van de historische en Bijbelse openbaring. De kosmische openbaring laat ons toe te begrijpen dat God bestaat; zij leert ons iets over de macht en de voorzienigheid van God. Zij is het fundament voor de dialoog tussen de godsdiensten. Maar zij brengt ons niet tot het ontdekken van het aangezicht van God, d.i. Jezus Christus. En zeggen

dat God tot ons spreekt door de schepping is zeggen dat God ook tot ons spreekt door de gebeurtenissen van het dagelijks leven. Gebeurtenissen zijn werkelijkheden die behoren tot de schepping.

Ik vergelijk graag het geloof met een vuurtoren: zoals een vuurtoren de meest donkere nacht verlicht en de schipper de veilige haven wijst, zo verlicht het geloof de meest donkere aspecten, de moeilijkste paden van ons bestaan. Zelfs de dood, zoals deze van Carlo – door de wereld vroegtijdig beschouwd –, wordt tot een genade in het licht van het geloof.

Zonder de vuurtoren van het geloof tasten wij verder in het duister; alles wordt somber, wordt zinloos, wordt absurd.

Met de vuurtoren van het geloof onderscheiden wij een lichtpuntje aan de horizon. Wij ontdekken dat elke realiteit, zelfs als zij gering, tragisch en pijnlijk is, geschreven staat in de palm van Gods hand, Hij die altijd en enkel ons heil wil. Wij ontdekken dat de moeilijkheden niets zijn in vergelijking met wat ons wacht: het leven van eeuwige zaligheid. Carlo zei gewoonlijk: ‘Met de dood worden wij van rupsen vlinders.’ Dat is het inzicht van de gelovige, dat ons doet verlangen naar de zaligheid, die God ons beloofd heeft en die Jezus Christus voor ons heeft verdiend.

4

Het geloof: een echte verandering in het bestaan?

*‘Alles vermag ik in Hem die mij kracht geeft’
(Fil. 4,13). Is het geloof in staat om het concrete
bestaan te veranderen?*

Ik (Antonia) ben geboren in een niet-praktiserend gezin: het geloof werd er niet beleefd. Wij waren gedoopt, maar wij gingen nooit naar de kerk, wij baden thuis nooit, wij spraken nooit over het geloof. Ik woonde in het historisch centrum van Rome en, uit gewoonte, ging ik naar katholieke scholen.

Al mijn vriendinnetjes deden de Eerste Communie en ik dus ook. Nadien ben ik nog tweemaal naar een Mis geweest: met mijn vormsel en met mijn huwelijk. Dat was alles! Ik dacht dat de sacramenten slechts symbolische rituelen waren. Zonder het te beseffen, had ik een eerder protestantse benadering. Ik wist niet dat sacramenten in feite de werking van de levende en verrezen Jezus Christus waren, die Hij uitoeft tot mijn heiliging, mijn heil en mijn geluk. Het zijn tekens en werkingen die in ons de goddelijke genade binnenbrengen. Ik ben tot die zekerheden gekomen dankzij de hulp van Carlo en Andrea, maar natuurlijk vooral door de barmhartigheid van God, die ieder die oprecht tot Hem bidt, nooit in de steek laat.

De tekens van heiligheid bij Carlo

De heiligheid is geen streving, maar een 'gave', die men moet ontwikkelen. Indien u terugdenkt aan het verleden, en nu u weet wat verder gebeurd is, wat zijn de tekens geweest, zoals u die vandaag kunt herkennen, die geleid hebben tot de heiligheid van Carlo?

Carlo is geboren met gaven die hij wist te ontwikkelen en cultiveren. Voor hem waren vrijgevigheid, gehoorzaamheid en zuiverheid natuurlijke kwaliteiten; ik zou bijna zeggen: spontane kwaliteiten. Ik denk dat elke gedoopte geboren is met een verheven potentieel, dat ieder geroepen is om dit te laten groeien dankzij zijn vrije wil, volgens zijn eigen verlangens. Carlo verlangde God te behagen; hij deed alles om God te behagen. Wanneer ik vandaag jongeren ontmoet, vraag ik: 'Wilt u heiligen worden?' Meestal antwoorden ze mij: 'Nee, dat interesseert mij niet.' Het probleem is dat mensen zich niet interesseren in het genadeleven, het leven in gemeenschap met de liefde van God. Dit komt door het feit dat men, in de collectieve inbeelding, denkt dat een heilige heiligverklaard wordt door de Kerk omdat hij buitengewone fenomenen – als visioenen, verschijningen, openbaringen, stigmata, bilocaties, ingevingen, levaties – heeft meegemaakt of dat hij de macht heeft ontvangen om te genezen. Al deze dingen zijn charisma's; dit